

[Krag.]

føre ud i Krig med den vedkommende Stormagt? Hvis han var dette, hvorledes kunde han da under Verdenskrigen Gang paa Gang give Ordre til at hævde Neutraliteten med alle til Raadighed staaende Midler? Om Brud paa Neutraliteten fra anden Side end fra en Stormagt kunde der den Gang ikke være Tale. Nej, trods alle Paastande om det modsatte er det faktisk, at de Herrer i Taler og Interviews har rodet sig uhjælpelig ind i Usikkerhed og Selvmodsigelser i Henseende baade til Opgaven og til dens Løsning.

Jeg og Venstre med mig vil hævde, at vil man bevogte, maa man ogsaa have Midlerne til at værne, og trods alt gaar jeg ud fra, at Regeringen indenfor visse Grænser erkender denne Sandhed. Springet fra 1924 til det, som nu foreslaas, er ogsaa et Vidnesbyrd derom. Spørgsmaalet er saa kun, hvor Grænserne skal sættes. Ingen, i hvert Tilfælde kun saare faa her i Landet, drømmer om et væbnet Danmark, hvis Maal er ved Magtmidler at tiltvinge sig andre Resultater end Freden. Freden og dens Bevarelse er Maalet for os alle. Hvilken usandfærdig Agitation, hævden det modsatte, der end drives imod os: om Maalet tror jeg, vi alle er enige, naar Sagen afklædes Agitationens Camouflage. Saa er Spørgsmaalet kun om Omfanget af Midlerne. Naar vi i Henhold til Neutralitetskonventionerne har Pligt til at hindre krigsførende Magter i at besætte vort Territorium til Lands og til Vands med de Midler, hvorover vi raader, maa vi naturligvis opfylde vor Pligt redeligt, og det sker ikke, naar vi berører os selv Midlerne eller indskrænker dem saaledes, at hvad der skulde være Virkelighed, kun bliver et Skin.

Jeg vil gerne tilføje, at er vi enige om Maalet, maa vi vel sagtens ogsaa kunne blive enige om Midlerne. Men her maa Regeringen huske, at den har Ansvar, og den har Udspillet. Den maa nu afgøre, om den vil stille sig paa et Standpunkt, saa at den kan komme, om jeg saa maa sige, on speaking terms med de andre Partier, thi det er til syvende og sidst Vilkaaret for, at Ordningen kan komme til at hvile paa et Grundlag, der kan bære. At forlange af os, at vi skal bøje os for en hvilken som helst Parole, for et hvilket som helst Diktat, under Henvisning til Respekten for Valgdagen, det har faktisk slet ingen hverken politisk eller forfatningsmæssig Hjemmel. Hyer enkelt Rigsdagsmand maa overfor sine Vælgere vise Valgdagen Respekt, men det betyder ikke, at han skulde være pligtig til at forraade de Anskuelser, hvorpaa han er

valgt, for at tjene de modsatte, blot fordi et Flertal hylder dem. De, der forkynder en saadan politisk Moral, maa, hvis de for Alvor nærer den, være, om ikke forsynede med en syg Hjerne, saa dog i det mindste berøvede Evnen til logisk og moralsk Slutning i denne Sag. Vi er villige, som det er sagt tidt, til Forhandling om alle Enkeltheder, politiske, finansielle eller tekniske, men vor principielle Opfattelse maa vi fastholde, og den agter vi selvfølgelig at give Udtryk for paa alle Stadier af denne Sags Gang gennem Rigsdagen.

Man har henvist til Folkeafstemningen. Den er krævet i det foreliggende Lovforslag. Jeg finder dette Krav, saaledes som det her er udformet, fuldkommen uberettiget, fuldkommen umuligt, forfatningsmæssigt aldeles ubegrundet. Hvis Folket direkte ved Afstemning skal tage Stilling til denne Sag — og derom kunde der maaske tales —, maa Spørgsmaalet formes anderledes enkelt, saa simpelt, at enhver ud fra en elementær Opfattelse kan tage Stilling til det og give Svaret gennem et Ja eller Nej.

Jeg skal ikke her komme dybt ind paa de erhvervspolitiske Spørgsmaal, de har været drøftet gentagende her, men sige, at de Betragtninger, som det ærede Medlem Hr. Elgaard for ganske nylig anstillede fra denne Talerstol, kan jeg ganske slutte mig til. Det, som den forrige Regering i denne Sag betragtede som sin Opgave, var jo dette, først og fremmest og direkte at lette Erhvervslivets Byrder og dernæst at søge at bane Vej for Forhandling mellem Produktionsfaktorerne, Kapitalen og Arbejdet, for at naa til den Billiggørelse, hvis Nødvendighed det radikale Venstre i sit Valgopraab forud for sidste Valg ogsaa har erkendt, og som er Vejen ud af de tilbagestaaende Vanskeligheder. Den første Del af Opgaven fik vi løst. Hvad den sidste angaar, havde vi haabet, at de, der raabte højest om Arbejdsløsheden som den store sociale Ulykke baade for den enkelte og for Samfundet, vilde have bistaet os i disse Bestræbelser. Men saaledes gik det ikke. Gennem Raabet om Løntrykkeri som Formaalet hidsede man Masserne op. Man havde paa det givne Tidspunkt ikke Brug for den sociale Ulykke, som Arbejdsløsheden er, i anden Tjeneste end Agitationens. Understøttelserne viste man Interesse, Arbejdet kun, for saa vidt det kunde opnaas til tariffmæssig Betaling. Saaledes ligger Forholdene endnu. De Arbejdsløshedsforslag, der ligger paa Rigsdagens Bord, bærer jo tydeligt Vidnesbyrd derom. Man holder sig til Ondets Top, men vover ikke at søge til dets